

[Kjeldgaard Iversen.]

enkelte mennesker stiller ikke nær så store krav, og de er også dårligere vant i den retning, fordi de er henvist til at bo i boliger, der er ringere end de ret pæne mønsterboliger, man stiller an fra statens side. Men det er sikkert rigtigt, at her er et problem, idet vi har vænnet os til at stille krav om så høj kvalitet, at det er vanskeligt at opnå, navnlig når man tager de nuværende forhold i betragtning.

Men når ministeren vender sig mod mit citat fra „Politiken“ og nærmest skyder mig i skoene, at jeg måske kunne tænke mig en udvikling i retning af en slags muldvarpeboliger, vil jeg gerne sige, at når folk vælger en sådan muldvarpebolig, er det, fordi disse mennesker har valget mellem ingenting og en muldvarpebolig. Det, jeg ønsker, er, at man giver dem en mulighed for at vælge noget bedre, og jeg ved, at mennesker vælger selvfølgelig det bedste, de kan få, og der er et meget stort spring fra bunkers på Kløvermarken og til de pæne selvbyggerhuse eller stærkt forbedrede sommerhuse, som jeg mener at folk i mange tilfælde ville være ypperligt tilfredse med under de nuværende forhold.

Det er selvfølgelig frykten for at få de såkaldte slumkvarterer, der gør, at man ikke fra myndighedernes og især fra kommunernes side tør give adgang til, at folk selv kan bygge, men efter min opfattelse er det ikke de asociale, der bygger selv. De mennesker, der bygger selv eller tager initiativet til at forbedre deres sommerhuse, er ikke asociale individer, men individer med initiativ og arbejdslyst, det er mennesker, der altid vil kunne klare sig og aldrig vil blive beboere i slumkvarterer. De vil, efterhånden som deres forhold forbedres og deres real-løn stiger og de ydre forhold gør det muligt, forbedre deres bolig i takt med udviklingen, i takt med deres egne krav, som måske også kan påvirkes af de krav og ønsker, myndighederne opstiller. De slumkvarterer, der er opstået på grund af let byggeri, skyldes, såvidt jeg kan se, ikke de enkelte initiativtagere, men netop kun de tilfælde, hvor det er det offentlige i form af kommunerne, der har bygget let nødbyggeri. Der må vi desværre indrømme, at vi har skabt slumkvarterer, men det kan man minsandten ikke bebrejde de mennesker, der ved let byggeri på eget initiativ og på grundlag af egen finansiering søger at skabe sig en bolig i dag.

Der næst vil jeg gerne sige, at jeg sagde udtrykkelig i min motivering, at det lette byggeri, jeg tænker på, er byggeri, som

folk selv finansierer og selv gennemfører. Jeg talte ikke om byggestøtteloven, og jeg talte ikke om lån til byggeriet. Jeg nævnte udtrykkelig, at netop disse mennesker for mig havde dokumenteret, at de havde klaret det hele selv ved opsparing og afsavn i den tid, de byggede, og når der i dag er så stor interesse for selvbyggeriet, ligger det bl. a. deri, at folk har opdaget, at de ikke har råd til at bebo det støttede byggeri. Derfor falder interessen for statslånene; det er blevet for dyrt, selv med statens støtte gennem lavere rente, huslejetilskud o. lign., at bo i de anerkendte lejligheder. Det er derfor, interessen for selvbyggeri er voksende; folk siger til sig selv: det må kunne gøres billigere, og så tager de fat og gør det billigere. De to eksempler, jeg lige var inde på i min motivering, viser, at der kan bygges for 8 000—12 000 kr. foruden grund og foruden eget arbejde; eget arbejde er, det skal indrømmes, hovedparten af det arbejde, der lægges på huset. Men det viser sig, at et par dygtige mennesker, der ikke behøver at være faguddannede håndværkere, er i stand til at rejse et brugeligt hus i løbet af forholdsvis få måneder, selvom de kun har deres fritid til rådighed.

Det, der forhindrer anvendelsen af sommerhuse til boliger i dag, er bl. a. de bestemmelser, der findes i de private servitutter — dem skal jeg ikke her komme ind på —, men også bestemmelser, som statsmagten har sit ansvar for, da de findes i de forskellige love, der gælder på dette område. Der er loven om byudvikling § 9, stk. 3, og § 13, men der mener jeg, at § 18 i samme lov bemyndiger ministeren til at give regler vedrørende lovens gennemførelse, altså sætter ministeren i stand til at give dispensation fra de ret kategoriske regler. De bestemmelser, der særlig hindrer det lette byggeri, findes bl. a. i loven om byplaner § 2, stk. 5 og 8, § 8 og navnlig § 11 a og b. Men her synes det mig, som om ministeren har beholdt sig meget store beføjelser i § 1, § 8 og § 25, som skulle sætte ham i stand til at yde de af mig ønskede dispensationer. Med lidt god vilje fra ministerens side og — det skal også indrømmes — fra kommunernes side skulle det være muligt under de herskende forhold at lempe byggevedtægterne så meget, at selvbyggeriet kunne muliggøres. Som forholdene er nu, er befolkningen kommet i klemme mellem dels de høje grundpriser, dels de høje byggepriser på anerkendt byggeri på den ene side og forbudet mod at anvende byggepladser på den anden side. Fastholdes disse indskrænk-